

Erçek Gölü'nün Rekreatif Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

İbrahim ÇETİN^{1*} Tülay Polat ÜZÜMCÜ² Aysun ÇELİK³

¹Serik İşletme Fakültesi Turizm İşletmeciliği Bölümü, Akdeniz Üniversitesi, Antalya

²Derbent Meslek Yüksekokulu, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli,

³Ziraat Fakültesi Peyzaj Bölümü, Uludağ Üniversitesi, Bursa

*Sorumlu Yazar

E-posta:ibrahimcetin01@yahoo.com

Geliş Tarihi: 17 Nisan 2018

Kabul Tarihi: 25 Mayıs 2018

Özet

İnsanların doğada geçirdiği zamanın giderek azalması birçok sağlık sorununu da ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanında dünyanın neredeyse tamamına yakın bir kesiminde insanların şehirlerde yaşamakta olması ve teknolojik bir yaşam biçiminin kısırcasında (etkisi altında) yaşamını sürdürmek zorunda kalması insanların fiziksel olduğu kadar duygusal ve zihinsel yapıları üzerinde tahribatlara neden olmaktadır. Böyle bir durumda insanların sağlıklı bir yaşama erişmesinin yolu ise doğal ve kırsal alanlarda kendilerine aktif ya da pasif rekreasyonel etkinliklerin sunulması olmaktadır. Bu çalışmanın amacı Van İli sınırları içinde yer alan Erçek Gölü ve çevresinin barındırmakta olduğu doğal kaynak değerlerinin rekreatif turizm potansiyeli açısından araştırılmasını ve Gülez (1990) yöntemine göre değerlendirilmesini kapsamaktadır. Çalışmanın sonucunda en yüksek puan peyzaj değeri %29, iklim değeri %13 ve ulaşılabilirlik %10 olarak bulunmuştur. Rekreatif kolaylıkların eksik ve yetersiz olduğu saptanmış, Göl ve çevresinin rekreasyon amaçlı planlamaya gereksinim duyduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Rekreatif Turizm, Göl Turizmi, Turizm Planlaması, Erçek Gölü

Evaluation of Recreative Tourism Potential of Lake Erçek

Abstract

The gradual decrease in the time people spend in the environment reveals many health problems for the humanbeing. However, the fact that people in almost all parts of the world are living in cities and having to maintain the life under the pressure of a technological way of life causes destruction on emotional and mental structures as much as the physical structures. In such a case, the way to reach a healthy life for the humanbeing is to present active or passive recreational activities in a natural and rural areas. The aim of this study is to investigate and evaluate the natural resource values of Erçek Lake and its surroundings according to the methods of Gülez (1990) in terms of recreational tourism potential within the borders of the province of Van. As the result of tyhe study, it has primarily found that landscape value 29% get the highest score and secondly climate value 13% and thirdly accessibility 10%. The availability of recreational facilities has found that they were inadequate and insufficient and the lake and its surroundings needed planning for recreational purpose.

Keywords: Recreative Tourism, Lake Tourism, Tourism Planning, Erçek Lake

GİRİŞ

Günümüzde birçok alanda meydana gelen değişim toplumsal yapıyı da değiştirmektedir. Bu değişimin içerisinde teknoloji, ekonomik, sosyal, kültürel ve toplumsal yaşam temel unsurlar olmaktadır. Yine bu durumun en önemli sonuçlarından birisi de sanayileşme ve onun sonucu olan kentleşme olmaktadır. Gün geçtikçe toplumsal yapı içinde kırsalda yaşayanların oranı gerek kentin çekiciliği ve gerekse zorlayıcı sebeplerle toplam nüfus içinde gittikçe daha az bir oranı oluşturmaktadır. Örneğin günümüzde Türkiye nüfusunun yaklaşık % 35'i beş büyük kent olmak üzere yaklaşık % 90'ı şehirlerde yaşamaktadır (Çetin vd. 2017). Günümüzde toplumsal yapı modern yapıdan daha farklı postmodern yapıya dönüşmekte ve buna bağlı olarak kültür kalıplarının değişmesine etki etmekte, toplumlari, geleneksel değerlerini değiştirmeye, terk etmeye ve yeniliklere zorlamaktadır (Kaypak, 2013). Birçok yerde günümüzdeki bu değişim toplumsal sorunların da merkezini oluşturmaktadır. Çünkü bu değişimin içerisinde toplumu oluşturan bireylerin doğadan uzaklaşması, diğer bireylerle olan içten iletişim olanaklarından uzaklaşarak daha fazla bireyselleşmesi gibi çeşitli nedenler sayılabilir. Toplumun gereksinimi durumuma gelmiş açık ve doğal ortam ve bu ortamda diğer bireylerle gerek bireysel ve gerek birlikte

çeşitli paylaşımlarda bulunma fonksiyonu rekreasyon alanlarının önemini ortaya çıkarmaktadır.

Rekreasyon yeniden yaratma anlamındaki recreative sözcüğünün karşılığı olup, oyun, eğlence yeniden oluşma, yeniden kendine gelme anlamlarını taşımaktadır (Barnhart, 1975). Rekreasyon, serbest zamanlar içinde yapılan, bireyin kendi isteği ve iç itimi sonucu oluşan, bireyi fiziksel ve düşünsel yönden yenilemeyi amaçlayan; bireyin toplumsal, ekonomik, kültürel olanakları ve yaşadığı toplumun yapısı ile bağımlı olarak yapılan etkinlikler bütünüdür (Koç, 1991). Modern ve teknolojik yaşamın beraberinde getirdiği birtakım olumsuzluklar, insanların fiziksel, duygusal, zihinsel ve ruhsal bedenleri üzerinde yıpranmalara ve çeşitli sorunlara neden olmaktadır. Böyle bir durumda yeniden sağlık kazanmanın en iyi yolu doğal ve kırsal alanlara yönelerek rekreasyonel etkinliklerde bulunmaktır.

Rekreasyon dört ayrı grupta sınıflandırılmaktadır (Çelik vd. 2016). Bunlar; etkinlik çeşidine göre "aktif ya da pasif" rekreasyon, yerel sınıflandırma bakımından "kentsel ve kırsal" rekreasyon, yapısal sınıflandırma bakımından "kapalı yer rekreasyonu ve açık hava rekreasyonu", zamansal sınıflandırma bakımından "günlük rekreasyon, tatil rekreasyonu ve değişken rekreasyon" şeklinde sınırlanmaktadır. Rekreatif etkinlikler, bireylerin günlük

yaşamındaki olumsuzluklardan, sıkıntılardan kurtularak kendisini geliştirmesini sağladığı gibi rekreasyon faaliyetine katılanların diğer bireylerle olan ilişkilerini ve sosyo-kültürel uyumları üzerinde olumlu katkılar sağlamaktadır (Patry vd. 2007; Şener vd. 2007). Kentleşmenin giderek artması ile şehirlerde yaşayan insanların doğadan uzaklaşmasının önüne geçmek amacıyla ve rekreasyon faaliyetleri ile sakinlerine rahat bir nefes alma fırsatı vermeyi amaçlayan kent içindeki yeşil alanlara gereksinim her geçen gün artmaktadır (Tangüler, 2012). Bunun nedeni günümüzde insanların doğa ile olan temasının giderek azalmakta olması ve bu durumun insanlar üzerinde bir baskı ve strese neden olmasıdır. Bu nedenle insanlar, genellikle açık havada faaliyetlere katılmaya eskisinden daha fazla istekli görünmektedirler. Rekreasyon alanlarını insanların bu isteğine fırsat sunan alanlar olarak büyük önem kazanmaktadır. Kapalı mekânlardan çok, doğayla iç içe geçirilen zaman daha değerlidir. İnsan evrimi süresince zamanının neredeyse tamamını doğal çevrede geçirmekte iken günümüzde ise insanların çoğu yaşamını kentlerde geçirmekte ve doğa ile teması azalmaktadır. Örneğin ABD’de doğada yapılan serbest zaman aktivitelerinin süresi, geçtiğimiz 40 yıl içinde yüzde 35 azaldığı belirtilmektedir (URL-1). İnsanın yaşadığı ekosistemin içinde olan doğal çevrenin temel unsurlardan biri olduğu dikkate alındığında doğası gereği insanın doğal çevreden uzaklaştığında çeşitli sorunlarla da karşılaştığı ortaya çıkmaktadır. Açık havada ve doğa terapisi şeklinde çeşitli şekillerde adlandırılan açık hava etkinlikleri insanların bedensel, zihinsel, sosyal ve ruhsal yönden yenilenmeleri ve gerçek durumlarına gelmelerinde etkili olmaktadır. Bu bakımdan açık hava rekreasyon etkinlikleri hızla gelişmekte ve şehirleşmenin de etkisiyle büyük bir çekicilik arz etmektedir. Açık havada gerçekleştirilebilecek faaliyetler çeşitli ve farklı özelliklerde olmakla birlikte yapılan tanımlardaki ortak noktalar faaliyetlerin açık havada gerçekleştirilmesi, yaratıcı faaliyetler olması, sağlığı geliştirmesi, rahatlama ve yüksek adrenalin sağlaması, rekabetçi olmayan faaliyetler olması, doğal çevrede zaman geçirilmesi, gönüllü olarak gerçekleştirilmesi ve sürekli olarak gerçekleştirilebilmesidir (HCHV, 2005). Günümüzde Japonya’da orman terapileri moda durumundadır ve stresten kurtulma, rahatlama anlamında daha bir çok yararı ifade eden orman banyosu anlamında “shinrin-yoku” terimi üretilmiştir (URL-2). Orman ya da yeşil alan gibi doğa içerisinde gerçekleştirilen faaliyetler; bireyin fiziksel aktivitesini artırmakta ve sosyalleşme sağladığından insan sağlığı üzerinde olumlu etki etmektedir (Tütüncü ve Aydın, 2014).

Sosyal alanda ve özellikle şehirleşmenin meydana getirdiği gelişmeler neticesinde insanların doğaya olan özlemi rekreasyon faaliyetlerine olan ilgisinin de giderek artmasına neden olmaktadır. Bu ilgi ise gerek insanın mutlu bir yaşam sürmesi ve gerekse turizm için gerekli olan doğal çevrenin tahrip edilmeden kullanılmasını gerektirir. İnsanların turizm amaçlı rekreasyon ya da rekreasyon amaçlı turizm faaliyetlerine katılmasında rekreasyon alanlarının sürdürülebilir bir etkinlik anlayışına sahip olabilmesi için iyi şekilde planlanmasını gerektirmektedir. Planlamanın iyi yapılmadığı alanlarda, doğal ve kültürel çevrenin tahrip olduğu, görsel bozulmaların yaşandığı, hava, su ve toprak kirlenmesi, fauna ve floraya zarar verilerek doğanın ekolojik dengesinin bozulması, atık ve kanalizasyon sorunları gibi fiziksel zararın yanı sıra, geleneklerin de bozulduğu, rekreatif etkinlik uygulanan bölgede yaşayan yerleşik halkın gelenek ve göreneklerinin anlaşılmadığı ve

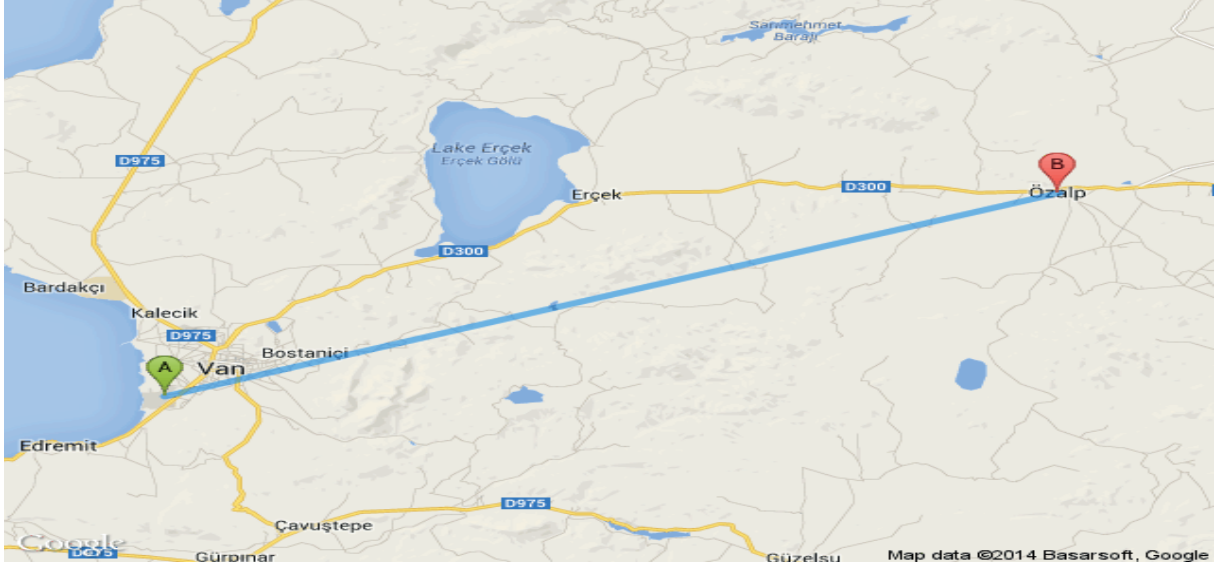
saygı duyulmadığı durumlarda bölge kültürüne, gelenek ve göreneklerine aykırı bir yozlaşmış kültürün ortaya çıktığı bir sonuç yaratması, tarihi alan ve yapıların tahrip edilmesi gibi çeşitli olumsuz sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu olumsuz durumun oluşmaması ve rekreasyon etkinliğinin sürdürülebilir olması için alanın kaynak değerlerine uygun planlama yapılması çok önemli olmaktadır. Sürdürülebilir bir etkinlik için ekonomik, sosyo-kültürel ve çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri temel kriterlerdir. Bu kriterler de o alan ile ilgili öz kaynak değerlerinin dikkate alınması, korunmasını ve yaşatılmasını zorunlu kılmaktadır.

Sosyal, kültürel ve toplumsal alanda meydana gelen gelişmelerin ortaya çıkardığı sonuçlar ve genel olarak stres insanların doğal ya da kırsal alanlara yönelerek rahatlama ve mutlu olma isteğini artırmaktadır. Bu alanlar ise genellikle orman, köy, göl ve çevreleri ile genel olarak kırsal alanlar olmaktadır. Toplumun ve içinde yaşayan bireylerin doğa ile ruhsal ve bedensel şekilde yenilenme amacına yönelik etkisi bütün dünya tarafından kabul edilmiş olan açık hava rekreasyon faaliyetlerinin karşılanmasındaki unsurların başında doğal kaynaklar gelmekte ve bu doğal kaynakların başında da ormanlar ve bozulmamış doğa parçaları ile doğal niteliğini koruyabilmiş alanların yanında (Demirel, Ö.,1999) göller gelmektedir. Çalışmanın konusu olan Erçek Gölü, doğal, coğrafi ve bölgedeki tarihi niteliği ile orijinal özellikler taşımaktadır. Bu çalışmada amaç; Erçek Gölü’nün sadece turna (flamingo) vb kuş türlerinin göç yollarında önemli bir dinlenme ve yaşam alanı olarak seçmesi ile ortaya çıkan potansiyelinin koruma ve kullanma dengesi içerisinde daha etkin bir açık hava rekreasyon alanı olarak mevcut potansiyelini, Gülez’in 1990 yılında geliştirmiş olduğu rekreasyon potansiyeli değerlendirme yöntemi ile analiz etmektir. Bu potansiyel çerçevesinde göl ve çevresinin aktif ya da pasif rekreasyon alanı olarak rekreasyon kaynak değerlerinin korunması, rekreatif kullanım amaçlarının geliştirilmesinin sağlanmasının yanında taşıma kapasitesi, koruma/kullanma ve sürdürülebilir bir gelişimi gerçekleştirebilecek ilkeleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Nihai olarak Erçek Gölünün doğal bir unsur olarak bölgede gerek iç turizm ve gerekse dış turizm için bir rekreasyon alanı olarak çekiciliğinin artırılmasını sağlamaktır.

MATERYAL ve YÖNTEM

Materyal

Bu çalışma, Van İli Merkez ilçesi sınırları içerisinde bulunan Erçek Gölü’nü kapsamaktadır. Van’ın 30 km Doğusu ve Van-Özalp yolu üzerinde bulunan, dağlarla çevrili ovanın dağ kesitini kapatmasıyla oluşmuş kapalı bir sodalı göl olan Erçek Gölü çeşitli özellikleri ile dikkati çekmektedir. Şekil 1’de Erçek Gölü’nün konumu verilmiştir. Şekil 2’de ise Erçek Gölü’nden görünüm yer almaktadır.

Şekil 1. Erçek Gölü'nün Coğrafi Konumu

Bölgenin rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi; “alanın peyzaj değeri, iklim değeri, ulaşılabilirlik, rekreatif kolaylık ve rekreasyonu olumsuz etkileyen etmenlerin” belirlenmesi şeklindeki yönteme dayandırılmış ve bu konularda yerinde bilgi toplanması, inceleme, gözlem ve fotoğraflar ile alan yazındaki bilimsel kaynakların ve bölge ile ilgili geçmişe dönük verilerin bir araya getirilerek yorumlanmasından oluşturulmuştur.

Şekil 2. Erçek Gölü'nün Genel Görünümü

YÖNTEM

Çalışmanın yöntemi olarak, açık hava rekreasyon alanlarına ait beş ögeye ağırlıklı puan verme ilkesine dayandırılan ve Gülez (1990) tarafından geliştirilen yöntem benimsenmiştir. Bu yöntemde bir çizelge üzerinde beş alana verilen puanlar matematiksel olarak toplanmakta, olumsuz olan yönler çıkarılmaktadır. “Rekreasyon potansiyeli değerlendirme formu” Çizelge 1’de gösterilmektedir.

Çizelge 1. Rekreasyon Potansiyeli Değerlendirme Formu (Güleç 1990).

Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan	Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan			
PEYZAJ DEĞERİ (P)	Alanın Büyüklüğü	10 ha. dan büyük	4	ULAŞILABİLİRLİK (U)	Bölgenin Turistik Önemi	Akdeniz, Ege, Marmara, Karadeniz Kıyısı	3-4			
		5-10 ha.	3			Önemli karayolu	2-3			
		1-5 ha.	2			Turizmde öncelikli yerler	1-3			
		0,5-1 ha.	1			Bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	20 km'ye kadar	4-5		
	Yüzeysel Durum	Düz alan	5		50 km'ye kadar		3-4			
		Hafif dalgalı	4		100 km'ye kadar		2-3			
		Az meyilli	3		200 km'ye kadar		1-2			
		Az engebeli	2		Yürüyerek 1 saate kadar		4			
		Orta engebeli	1		Taşıtla 0-1/2 saat		3			
	Bitki Örtüsü	Ağaçlık, çalılık, çayırılık	7-8		Taşıtla 1/2-1 saat		2			
		Yalnız ağaçlık, çayırılık	6-7		Taşıtla 1-2 saat		1			
		Çalılık, çayırılık, ağaçlık	5-6		Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)		Yürüyerek gidilebilme	3-4		
		Çalılık, seyrek ağaçlık	4-5				Taşıt bulabilme	2-3		
		Yalnız çalılık, çayırılık	3-4				Belirli saatlerde taşıt bulabilme	1-3		
		Çalılık, seyrek ağaçlık	3-4		Ulaşımında Kolaylıklar		Teleferik olması, denizden ulaşabilme...vb	1-3		
	Çayırılık, seyrek çalılık	2-3	Toplam							
	Deniz, Göl, Akarsu	Deniz kıyısı	Deniz kıyısı		7-8	REKREATİF KOLAYLIK (RK)	Piknik Tesisleri	Piknik masası, ocak vb. (niteliklerine göre)	1-4	
			Görsel Kalite		Göl kıyısı		6-7	Su Durumu	İçme ve kullanma su olanakları (niteliklerine göre)	1-3
					Akarsu kıyısı		4-5	Geceleme Tesisleri	Sabit geceleme tesisleri	2
					Dereler		1-4		Çadırılı-çadırsız kamp	1-2
	Diğer Özellikler	Mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku	1-6		1-6		Tuvaletler	Niteliklerine göre	1-2	
							Diğer Kolaylıklar	Otopark	Niteliklerine göre	1-2
								Gazino, Büfe	Niteliklerine göre	1-2
	Toplam						Bekçi ve Görevliler	Sürekli bekçi/görevli	2	
				Hafta sonlarında görevli			1			
İKLİM DEĞERİ (İ)	Sıcaklık	Yaz ayları ortalaması (°C) 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25	1-10	OLUMSUZ ETKENLER (OSE)	Hava Kirliliği		Kirlilik derecesine göre	-1 -(3)		
		Yaz ayları ortalaması (°C) 34-33-32-31-30-29-28-27-26-25	1-10							
	Yağış	Yaz ayları yağış toplamı (mm) 50-100-150-200-250-300-350-400	1-8		Güvenceli Olmaması		Güvence durumuna göre	-1 -(2)		
		Güneşlenme	Yaz ayları bulutluluk ortalaması 0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-9			1-5				
	Toplam						Su Kirliliği	Deniz, göl ve akarsular için	-1	
		Diğer Olumsuz Etkmenler					Bakımsızlık	Alanda yeterli bakımın yapılmaması	-1	
					Gürültü	Trafik, kalabalık vb	-1			
Toplam										
Toplam										
AÇIK HAVA REKREASYON POTANSİYELİ (%): P+İ+U+RK+OSE										

Çizelge 2’de verilen “öğenin ağırlık oranları” ile hesaplanarak alanın açık hava rekreasyon potansiyeli yorumlanmıştır.

Çizelge 2. Formüldeki Öğeler ve Alabilecekleri Puanlar (Güleç, 1990)

Sembol	Anlamı	Maksimum Puan (Öğenin Ağırlık Puanı)
P	Peyzaj Değeri	35
İ	İklim Değeri	25
U	Ulaşılabilirlik	20
RK	Rekreatif Kolaylık	20
OSE	Olumsuz Etkenler	0 (Minimum -10)
%RP	Rekreasyon Potansiyeli	100

Buradan elde edilen puanlar aşağıdaki formül ile hesap edilerek yorumlanmıştır.

Rekreasyon Potansiyeli (RP) (%)=Peyzaj Değeri (P) + İklim (İ) + Ulaşılabilirlik (U) + Rekreatif Kolaylık (RK) + Olumsuz Etkenler (OSE)

Bu yöntemden alınan sonuçların yorumlanma değerleri:

1. Rekreasyon potansiyeli çok düşük (% 30 >)
2. Rekreasyon potansiyeli düşük (% 30 - % 45 arası)
3. Rekreasyon potansiyeli orta (% 46 - % 60 arası)
4. Rekreasyon potansiyeli yüksek (% 61 - % 75 arası)
5. Rekreasyon potansiyeli çok yüksek (% 75 <)

BULGULAR

Erçek Gölü Peyzaj Değeri

Alanın büyüklüğü:

Rekreasyon alanlarında alanın büyüklüğü rekreasyonun planlanması ve yapılacak rekreatif etkinliklerinin çeşitlendirmesi bakımından önemlidir. Erçek gölü 98 km² oldukça büyük bir göl durumundadır. Bu özelliği ile göl üzerinde su ile ilgili ve göl çevresinde yapılacak rekreatif etkinlikler ve bu etkinliklerin planlanması için geniş olanaklar sunmaktadır. Ayrıca göl etrafında bulunan çeşitli köy yerleşimlerinin olması göl ve çevresinin doğal, otantik ve kültürel bakımdan zenginliğe sahip olduğunu da göstermektedir. Erçek Gölü çevresinde 9870 ha alan büyüklüğü bakımından Erçek Köyü gelmekte ve yakınında bulunan diğer köy olan Karagündüz köyü tarımsal üretimleri ile dikkati çekmektedir (Yılmaz, M., 2014). Bu durum, köylerin otantik yaşam biçimi, geleneksel üretim tarzları ve kültürel yönleri gibi diğer özellikleri ile göl çevresinde ortaya çıkarılacak rekreatif çekiciliğe zenginlik katacak bir durum oluşturmaktadır. Çizelge 3’de Türkiye’de yer alan doğal göller yer almaktadır.

Çizelge 3 : Türkiye'deki Doğal Göller Listesi (URL-6)

Göl	Alan (km ²)	Derinlik (m)	Yer	Su cinsi
Van Gölü	3713	451	Van, Bitlis	Sodali su
Beyşehir Gölü	656	10	Konya, Isparta	Tatlı su
Tuz Gölü	587	1-2	Konya, Aksaray	Tuzlu su
Eğirdir Gölü	482	14	Isparta	Tatlı su
İznik Gölü	308	80	Bursa	Tatlı su
Burdur Gölü	200	110	Burdur, Isparta	Acı su
Manyas Gölü	166	3-4	Bandırma	Tatlı su
Acıgöl	153	38	Afyon, Denizli	Acı su (sülfatlı)
Uluabat Gölü	134	1-2	Bursa	Tatlı su
Çıldır Gölü	115	42	Ardahan, Kars	Tatlı su
Palas Tuzla Gölü	106	15	Kayseri	Tuzlu su
Eber Gölü	104		Afyonkarahisar	Tatlı su
Erçek Gölü	98		Van	Tatlı su
Hazar Gölü	86	213 (Huntington batimetrik haritası)	Elazığ	Tatlı su
Bafa Gölü	60	21	Aydın, Muğla	Tatlı su
Köyceğiz Gölü	52		Muğla-Köyceğiz	Tatlı su
Işıklı Gölü	49		Denizli	Tatlı su
Nazik Gölü	48	40-50	Bitlis	Tatlı su
Sapanca Gölü	47		Adapazarı	Tatlı su
Salda Gölü	45	184	Burdur	Tatlı su
Gölü	37		Kayseri	Tatlı su
Gölü	35		*	Tatlı su
Balık Gölü	34		Ağrı-Doğubeyazıt	Tatlı su
Marmara Gölü	34		Manisa-Salihli	Tatlı su
Çöl Gölü	32		*	Tatlı su
Durusu Gölü	25		İstanbul	Tatlı su
Karine Gölü	24		*	Tatlı su
Tuzla Gölü	23	15	Tuzla	Tatlı su
Küçükçekmece Gölü	16	20	İstanbul	Tatlı su
Yarıklı Gölü	16	8,6	Burdur-Yeşilova	Tatlı su
Haçlı Gölü	16		Muş	Tatlı su
Seyfe Gölü	15		Kırşehir	Tatlı su
Akyayan Gölü	15		*	Tatlı su
Hozapın Gölü	14		*	Tatlı su
Arın Gölü	13		*	Tatlı su
Nemrut Gölü	12		Bitlis	Tatlı su
Balık Gölü	12		*	Tatlı su
Büyükçekmece Gölü	11		Büyükçekmece	Tatlı su
Boluk Gölü	11		*	Tatlı su
Akdoğan Gölü	11		*	Tatlı su
Çavuşlu Gölü	9		*	Tatlı su
Düden Gölü	8		*	Tatlı su
Gala Gölü	8		Enez, İpsala	Tatlı su
Karataş Gölü	6		*	Tatlı su
Mogan Gölü	6		Gölbaşı, Ankara	Tatlı s

Yüzeysel Durum: Bir alanın yüzeysel durumu, peyzaj değeri üzerindeki etkisinin yanı sıra rekreatif çeşitlilik üzerinde de önemli etkendir. Doğal çevrenin topoğrafik yapısı, ana kaya ve toprak özellikleri, rekreasyonel kullanımlara uygun olmalıdır. Van Gölü'nün 20 km. doğusunda tektonik bir çöküntüde oluşmuş ve önu kuzey batısında bir lav akımıyla kapanmış alkali bir göl olan Erçek Gölü'nün en derin yeri 30 metredir ve su çıkışı yoktur. Kuzey ve batı kıyıları dik kayalıklar, güney ve doğusuyla sığ kıyılar ve geniş çamur düzlükleriyle çevrilidir. Memedik Deresi'nin doğuda göle giriş yaptığı yerde, bir miktar sazlık ve nemli otlaklar bulunan küçük bir delta bulunmakta ve gölün güneydoğu ucuna bitişik küçük bir turbalık vardır (URL-5). Erçek Gölü çevresi topoğrafik yapı yönünden "Az meyilli" özelliktedir. Bu yönü de açık havada yapılacak rekreasyon çeşitleri açısından ziyaretçilerine çok çeşitli alternatifler ve olanaklar sunmaktadır.

Bitki Örtüsü: Doğal zenginliklere sahip alanlarda zaman geçirmenin kişilerin zihinsel ve fiziksel sağlığına faydalı olduğu belirtilmektedir. Doğal peyzajların en önemli elemanları bitkilerdir. Bitkiler buldukları yerde mekan etkisi yaratarak, görsel değer katarak ve pozitif duygular yaşatarak rekreasyon üzerinde etki ederler. Erçek Gölü, **çalılık**, **çayırılık**, **ağaçlık** niteliğindeki bitki örtüsüne ek olarak, alan peyzajına değer katan sazlık ve su bitkilerinin varlığı ile bitki örtüsü yönünden değerli bir peyzajdır. Alandaki 'Çalılık, çayırılık, ağaçlık' lar açık hava rekreasyonu için uygun olanaklar sunmaktadır. Bölge ve çevresinin ve çevresinin bozulmamış bir doğa yapısına sahip olması, bu alana has endemik bitki türlerinin bulunmasına da neden olmaktadır. Türkiye florasında bulunan ve birden fazla bölgede yayılış gösteren endemikler çıkarıldığında ve endemik bitkilerin yedi coğrafi bölgeye göre dağılımında Doğu Anadolu Bölgesi 471 tür ile 862 tür endemik bitkiye sahip Akdeniz Bölgesi'nden sonra ikinci sırada gelmektedir (Özhatay, Byfield ve Hatay, 2005, akt. Duran, 2013). Bu durum, 335 türe sahip İç Anadolu Bölgesi ve 277 türe sahip Karadeniz Bölgesi, 171 türe sahip Ege Bölgesi ile 102 türe sahip Marmara Bölgesi ve sadece 64 tür endemik bitkiye sahip Güneydoğu Anadolu bölgesinden çok daha zengin bir durumda olduğu görülür. Endemik bitki türleri ve dağlık arazi arasında endemik bitkilerin sıklığı arasında bir ilişki vardır. Örneğin yüksek dağlar ve derin nehir vadileri endemik bitkilerin ve relikat canlıların en sık görüldüğü doğal yaşam ortamlarıdır (Duran, 2013). Çevrede bu tür endemiklerin tespit edilerek özellikle bahar aylarında panoramik görüntü ve seyir zevkinin doruğa ulaşması bölgede gerek pasif ve gerek aktif rekreasyon olanağı olarak değerlendirilmesi gereken önemli çekicilik kaynağıdır. Bunun için de uygun yürüyüş parkurları ve parkurlarda koruyucu kullanıcı tedbirler alınarak bölgenin rekreasyon potansiyeli güçlendirilebilir.

Deniz-Göl-Akarsu: Su ve su kıyıları, büyük çekicilikleri nedeniyle rekreasyonel kullanımlar için en çok talep edilen peyzajlardır (Özkan, 2002). Su, görsel özellikleri (renk, yansıma, ışık, hareket), işitsel özellikleri (ses, sukunet, dinlendirici etki), temassal özellikleri (dokunma, eğlence, oyun, neşe, rekreasyon) ve serinletici etkileri ile İnsanı psikolojik olarak rahatlatan ve dinlendiren bir peyzaj ögesidir. İnsan sağlığı üzerindeki olumlu etkileri, çekicilikleri ve sundukları rekreasyon çeşitliliği ile rekreasyonel potansiyeli yüksek alanlardır. Erçek Gölü, sucul bitkileri ve kuş popülasyonları açısından ülkemizin en zengin göllerinden

birdir. Türkiye de bulunan 453 kuş türünün yarısı Erçek Gölü Havzasında varlığını sürdürmektedir. Bir çok kuş türünün barındığı sadece yerel türler değil ayrıca turnalar (flamingolar) gibi göçmen kuşların da konaklama ve üreme alanı olan zengin bir doğal ortam ve doğal bir kuş cennetidir. Erçek Gölü ulusal ve uluslararası sınıflandırmalarda önemli kuş alanları arasında "B" sınıfı sulak alanlar arasındadır ki bu da genelde nesli tükenmekte olan kuşların barındığı alanlardır. Bu özellik kuş turizmi açısından oldukça avantajlı bir konum sağlamaktadır (URL-3). Erçek gölü doğal dengenin ve biyolojik çeşitliliğinin korunmasındaki rollerinin yanı sıra turizm ve rekreasyonel faaliyetler için de çok çekici ve önemlidir.

Görsel Kalite: Görsel kalite bir yerin çekiciliğini artıran önemli faktörlerden biridir. Göl coğrafi koşulları oluşturan dağ, tepe, bitki örtüsü ve suyunun mavi renk tonlarının birleşiminden oluşan doğal görünümü ile oldukça etkileyici ve özellikle bahar ile yaz aylarında içerisinde barındırdığı flamingoların kendine has renk özelliklerinin kattığı görsellik eşsiz bir güzellik ortaya çıkarmaktadır. Bunun yanında bölgede tepelerden izlenen gün batımı bölgenin görsel kalitesini artırmaktadır.

Diğer Özellikler

Erçek Gölü Allı Turna (Flamingo) Festivali:

Günümüzde birçok yerde düzenlenen çeşitli etkinlik ya da festivaller, meydana getirdiği olumlu ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel sonuçları nedeniyle giderek önem kazanmaktadır. Birçok çalışmada festivallerin bölgenin ekonomisine, ürünlerin üretimi, geleneklerin yaşatılması ve kırsal bölgelerin tanıtılmasına katkı yaptığı vurgulanmaktadır (Erdem, Mızarak ve Aratoğlu, 2018; Göde ve Yiğit, 2017; Long, ve Perdue, 1990; Özgürel, Alan ve Bingöl, 2015). Festivaller ve etkinlikler turistik ürünün çekicilik anlamında bir parçasını oluşturmakta ve giderek turizm endüstrisinin önemli unsuru haline gelmektedir. Bir bölgeye yönelik talebin düştüğü dönemlerde talep yaratmak, bölgeyle ilgili farkındalık ve olumlu bir imaj yaratmak için de güçlü bir araç konumundadır (Özdemir, 2008). Etkinlikler özellikle kırsal alanlarda yerel ekonomiye önemli katkıda bulunmaktadır. Festivaller aracılığı ile bölgeye bölge dışında oturan insanlar gelmekte ve böylece dışarıdan insanların yaptığı ekonomik harcamalar yerel ekonomiye katkı sunmaktadır (Long, ve Perdue, 1990). Etkinlikler neticesinde bir bölgeye ziyaretçilerin yönelmesi kamu sektörünün yatırımlarının oraya yönelmesine katkı sunmaktadır (Kızıllırmak, 2006). Festivaller yerel üretimi teşvik etmekte, yerel ürünlerin piyasasının oluşması ve tanıtımı fırsatlarını sunarak ürünlere olan ilginin artması için de bir fırsat oluşturmaktadır. Dolayısı ile festivaller, belirli bir yere ve o yerin sahip olduğu çeşitli ürünlerinin tanıtılması sonucunda oraya doğru bir ilginin oluşmasını meydana getirmekte bunun sonucunda bölgenin sahip olduğu ekonomik, çevresel ya da sosyal kültürel varlıkları ve toplumu bölge dışından gelen çeşitli insan grupları ile dinamik bir kültürel etkileşime de girmektedir. Erçek Gölü'nde her yıl allı turna olarak bilinen flamingoların gelişi nedeniyle yapılan festival bölgede ekonomik ve sosyal, kültürel canlılık meydana getirmekte, bölgeye bir çok insanın gelmesine neden olmaktadır. Türkiye'de bulunan 450 kuş türünün 213'ünün bu alanda yaşamakta olması gölü kuş gözlemciliği bakımından önemli konuma sokmaktadır. Sonuç olarak göl, çevresi ve içerisinde doğal ortam bölgeye insan hareketi yaratan temel çekicilik kaynağı olarak ortaya çıkmakta ve en temel çekicilik kuş

gözlemciliği olarak ortaya çıksa da göl ve çevresinin diğer doğal kaynak unsurlarının yılın sadece belli zamanlarda değil yıl boyu rekreasyon etkinliği oluşturacak şekilde planlanmasını gerektirmektedir.

Erçek Gölü rekreasyon çekiciliğinde diğer önemli özellikler şunlardır;

- Flamingo şenliği,
- Göl kenarında doğa yürüyüşü,
- Balık tutma
- Uçurtma şenlikleri vb.
- Köy halkının ziyaretçilere sıcakkanlı, içten yaklaşımı.

Bütün bu bilgiler ışığında Erçek Gölü peyzaj değerinin Gülez yöntemi ile puan karşılığı Çizelge 4’de verilmiştir.

Çizelge 4. Erçek Gölü Peyzaj Değeri

Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan	Değerlendirme Puanı
PEYZAJ DEĞERİ (P)	Alanın Büyüklüğü	10 ha. dan büyük	4	4
	Yüzeysel Durum	Hafif Dalgalı	4	4
	Bitki Örtüsü	Yalnız çalılık, çayırılık	3-4	4
	Deniz, Göl, Akarsu	Göl kıyısı	6-7	7
	Görsel Kalite	Panoramik görünüm	3-4	4
		Güzel görüş ve Vistalar	2-3	3
Diğer Özellikler	Mağara, çağlayan, tarihsel ve kültürel doku	1-6	3	
Toplam				29

Erçek Gölü İklim Değeri: Gülez yönteminde iklimin açık hava rekreasyon etkinlikleri üzerine etkisi % 25 oranındadır. Erçek Gölü çevresinde meteorolojik veri değerleri en yakın istasyon olan Van ovasındaki istasyondaki veriler dikkate alınarak yapılmıştır. Erçek gölü ve çevresi Doğu Anadolu bölgesinin karasal iklim özelliklerini taşır ve bu nedenle İran-Turan bitki örtüsü görülür. Bu bitki örtüsü Türkiye’de İç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde görülür. Bu bölgelerde karasal iklim şartları hüküm sürmekte, kışlar uzun, soğuk ve genellikle kar yağışlı, yazlar ise sıcak geçmektedir. Genellikle alçak kesimler doğal step alanları olup, otsu türler ve odunsu çalılarla kaplıdır (URL-4). Yüksek kesimlerde ise nispeten artan yağış ve uygun bakı şartlarına bağlı olarak kurakçıl karakterli meşe ve ardıç ormanları dikkati çeken bitki türü olmakla birlikte günümüzde Erçek Gölü ve çevresinde çeşitli nedenlerle bu tür ağaçların olmadığı dikkati çekmektedir. Erçek gölünde iklim kış aylarında karlı ve soğuk bir özellikte iken gündüzleri oldukça etkili olan güneş sayesinde kış da olsa hissedilen sıcaklık yüksek olmaktadır. 1800 rakım yükseklikte bulunan Erçek Gölünün hemen yakınında bir meteoroloji istasyonu olmadığından kendisine en yakın yükseklik 1725 m ile Van dikkate alınmıştır. Bu kapsamda bölgenin aylık sıcaklık ortalaması 8,8 °C’dir. Sıcaklık değerleri bakımından En yüksek değerler Temmuz ayında ölçülmektedir. En düşük değer ölçülmesi kriterinde ise Ocak ayı görülmektedir. Bölgenin 58 yıllık sıcaklık ortalaması 18-20 derecedir. Yine yıllık kapalı gün sayısı 58’dir (Van Meteoroloji Bölge Müdürlüğü). Bu yönü ile bölge yıl

bazında oldukça yoğun güneş almaktadır. Van ovasında kışlar, gölün yumuşatıcı etkisinden dolayı Doğu Anadolu bölgesindeki diğer bazı yerlerde olduğu kadar şiddetli geçmemektedir, yazlar da o kadar sıcak değildir. Örneğin en soğuk ay olan ocak ayının ortalama sıcaklığı -3.5°C, en sıcak ay olan temmuz ayının ortalama sıcaklığı 22°C kadardır. Ayrıca ovada yetiştirilen çeşitli meyve ağaçları ve bağ, burada kışların çok şiddetli geçmediğini göstermektedir (Kalelioğlu, 1991). Van bölgesinde geçmişte Urartuların ve günümüzde yaşayan insanların bölgede üzüm ve pamuk yetiştirildiğine dair tanıklık etmiş olmaları ve bazı vadilerde çeşitli meyvelerin yetiştirilmekte olması bölge sıcaklığının bölgede aynı ya da daha düşük rakımlı diğer illere kıyasla birkaç dereceden daha fazla sıcak olduğunu göstermektedir. Van ili yağışlı Gün ortalamasında 80-90 arasındadır. Yıllık Yağış Miktarı toplamı 380-700 mm arasında olmaktadır. İlkbahar ve yaz aylarında sıcaklıklarda görülen yükselmeler sağnak yağışlara sebep olmaktadır. Van ve çevresinde kış dönemi olarak Ocak, Şubat ve Aralık ayları görülmektedir. Van gölü çevresinde bulunan yerleşim yerlerinde iklim Doğu Anadolu bölgesinin diğer yerlerine nazaran daha yumuşak geçmektedir. Güneşli gün sayısı 120, bulutlu gün 200, 45 gün ise kapalı gün sayısıdır (Van İli 2015 Yılı Çevre Durum Raporu, 2016). Bununla birlikte güneşli gün sayısı 200’ün üzerindedir. Etkin bir rüzgar bulunmamaktadır. Bu alan, iklim koşulları bakımından şu an özellikle bahar ve yaz aylarında rekreasyonel amaçlı kullanıma uygun olduğu görülmektedir. Erçek Gölü’nün iklim değerinin Gülez yöntemi ile puan karşılığı Çizelge 5’de verilmiştir.

Çizelge 5. Erçek Gölü İklim Değeri

Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan	Değerlendirme Puanı
İKLİM DEĞERİ (İ)	Sıcaklık	Yaz ayları ortalaması (°C) 16-17-18-19-20-21-22-23-24-25	1-10	5
	Yağış	Yaz ayları yağış toplamı (mm) 50-100-150-200-250-300-350-400	1-8	1
	Güneşlenme	Yaz ayları bulutluluk ortalaması 0-2, 2-4, 4-6, 6-8, 8-9	1-5	5
	Rüzgarlılık	Yaz ayları ortalama rüzgar hızı 1 m/sec. den az	2	2

Erçek Gölü Ulaşılabilirlik Durumu

Birçok kişinin bir yere herhangi bir sorun yaşamadan rahat bir şekilde ulaşabilir olması o yerin rekreasyon için o kadar elverişli olduğu anlamına gelmektedir. Bu nedenle, ulaşılabilirlik öğesi rekreasyon değerlendirme yöntemine %20 bir ağırlıkla katılmaktadır. Erçek Gölü Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesindeki en büyük illerinden biri olan Van iline bağlı ve sadece 30 km uzaklıktaki çok yakın bir mesafededir. Erçek Gölü Van-Özalp yolu üzerinde ve Türkiye'nin İrana açılan sınır kapılarından birisi olan Kapıköy sınır kapısına yaklaşık 209 km uzaklıktadır. İranlı turistler için önemli bir çekicilik oluşturan Van'a ulaşım güzergâhının tam üzerinde bulunmaktadır. Bu bakımdan Erçek Gölü'nün rekreasyon potansiyelinin değerlendirilmesi

ve geliştirilmesi durumunda talebin ürüne ulaşmasında büyük üstünlük olduğu söylenebilir. Gerek iç turizm ve gerekse dış turizm bakımından olsun rekreasyon olanakları herkesim insan için ulaşılabilir olmak durumundadır. Rekreasyon alanları bir turistik ürün olarak düşünüldüğünde turist için istenildiğinde ulaşılabilir, maliyeti düşük ve yararlanma derecesini artıracak diğer ulaşım olanaklarının olmasını gerektirmektedir. Erçek Gölünün sadece iç turizm için değil bölgeye İran'dan gelen turistler için de bir rekreatif ürün olarak değerlendirilmesi uygun görülmektedir. Bunun yanında Erçek Gölü, bölgede bulunan Ağrı, Iğdır, Bitlis, Siirt ve Hakkâri illerine de en az bir saat ve en fazla üç saatlik uzaklıkta bulunmaktadır (Çizelge 6-7).

Çizelge 6. Erçek Gölü ve Çevresindeki İllerle Olan Mesafesi

İller	Uzaklık (km)	İller	Uzaklık (km)
Van -Erçek	30 km	Iğdır-Erçek	251
Ağrı-Erçek	262km	Siirt-Erçek	265km
Bitlis-Erçek	208km	Hakkari-Erçek	202 km

Erçek Gölü'ne ulaşım, özel araçlarla olabileceği gibi toplu taşıma araçları ile de mümkündür.

Çizelge 7. Erçek Gölü Ulaşılabilirlik Durumu

Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan	Değerlendirme Puanı
	Bölgenin Turistik Önemi	Önemli karayolu	2-3	3
	Bölgede En Az 100.000 Nüfuslu Kent Olması	50 km'ye kadar	3-4	4
	Ulaşım (taksi ve özel oto dışında)	Belirli saatlerde taşıt bulabilme	1-3	3
Toplam				10

Erçek Gölü Rekreatif Kolaylık Durumu

Rekreasyon alanlarında donatı elemanlarının niceliksel ve niteliksel durumu rekreasyon potansiyeli üzerinde etkilidir. Daha yaşanabilir mekanlar oluşturmanın yanı sıra görsel çevrenin kalitesinin artırılmasında ve mekan kimliği üzerinde de çok etkilidir. Bu nedenle, açık hava rekreasyon potansiyelinin saptanmasında % 20'lik bir ağırlıkla değerlendirmeye alınmaktadır. Göl'ün rekreatif kolaylık durumu değerlendirildiğinde rekreatif donatımın yetersiz olduğu açıktır. Bu anlamda göl kenarı ve çevresinde ziyaretçilere hitap eden ve onların pasif ya da aktif rekreatif etkinliklere katılımını sağlayabilecek herhangi bir donanımın olmadığı görülmüştür. Bu anlamda dinlenme yerleri, seyir terasları, yürüyüş alanları, kuşları ve flamingoları gözleme için tepelerde ya da göl kenarında herhangi bir donanımın olmadığı görülmüştür. Bununla birlikte Van-Özalp yolu

üzerinde bulunan ve göl çevresindeki ilk köylerden biri olan Erçek Köyü'nün ve diğer iki köy yerleşiminin günlük yapısının rekreatif amaçlı düzenlenmesi Erçek Gölünün rekreatif kolaylık durumuna olumlu şekilde etki edecektir. Erçek Gölü'nün mevcut rekreatif kolaylık durumunun Gülez yöntemi ile puan karşılığı Çizelge 8'de verilmiştir.

Çizelge 8. Erçek Gölü Rekreatif Kolaylık Durumu

Formüldeki Değer	Öğenin Özellikleri	Açıklama	Puan	Değerlendirme Puanı
	Piknik Tesisleri	Piknik masası, ocak vb. (niteliklerine göre)	1-4	1
	Su Durumu	İçme ve kullanma su olanakları (niteliklerine göre)	1-3	1
	Geceleme Tesisleri	Çadırılı-çadırsız kamp	1-2	1
	Diğer Kolaylıklar	Plaj, spor alanları tesisleri (niteliklerine göre)	1-3	1
Toplam			12	4

Erçek Gölü Olumsuz Etkenler

Erçek Gölü ve çevresi flora ve fauna yönünden zengin olmakla birlikte kaçak ve bilinçsiz avcılık göldeki yaban hayatına zarar vermektedir. Ayrıca son yıllarda Erçek Gölü'nde de su seviyesi büyük artış göstermektedir ve bu nedenle gölün 2,5 m yükselmesi sonucu, bir köy, 1000 km² tarım alanı ve merası ile sular altında kalmakta yükselen sudan zarar görmektedir. Bunun yanı sıra panoramik görüntü oluşturmakla birlikte Türkiye-İran tren yolu bağlantısı yükselen suların altında kalma riskini taşımaktadır. Ekolojik etkileri incelenmemekle birlikte gölün kuzey batısında göl sularının kullanılacağı bir hidroelektrik santral planlamasının ekolojik yapıya tehdit oluşturabileceğini öngörmek de mümkündür.

Çeşitli çevresel, fiziksel ve görsel olumsuzluklar bir yerin rekreasyon amaçlı kullanımı kısıtlamakta ve rekreasyon potansiyelini düşürmektedir. Barındırdığı kuş türleri ve çevresinin endemik bitki potansiyeli gelişmiş kullanım, ilgisizlik ve köylerin çeşitli atıkları gibi faktörlerden olumsuz etkilenmektedir. Bu durum doğal yaşamın sürdürülebilirliğini etkilemenin haricinde, görsel açıdan kirlilik de oluşturmaktadır.

Çevredeki genel olumsuzluklar şu başlıklarda toplanabilir;

- Göl ve çevresinin gerçek anlamda etkinlik ve rekreasyon faaliyetleri bakımından düzenlenmemiş olması,
- Göl çevresinde bulunan köylerin hayvansal atıkları ile evsel atıklarının gelişmiş güzel göl kenarına dökülmesi,
- Köylerin bakımsızlığı,
- Çöplerin kötü görüntüsü ve çevre kirliliği,
- Boş alanların bakımsız ve estetik açıdan uyumsuz olması,
- Göl kıyısında yürüyüş alanları ve patikalarının olmaması,
- Kuş gözetleme kulesi ve diğer donanımlarının olmayışı,
- Otopark için gerekli alanların planlanmaması ve gelişmiş görüntüsü,
- Çevre köylerin dış görünümünün düzensizliği, sokakların kirliliği ve sokakların plansızlığı ve dağınıklığı.
- Van merkez ve çevreden ulaşım araçlarının sefer sayılarının azlığı gibi faktörler sayılabilir.

Erçek Gölü ve çevresinde rekreasyonu olumsuz etkileyen etkenlerin Gülez yöntemi ile puan karşılığı Çizelge 9'da verilmiştir.

Çizelge 9. Erçek Gölü Olumsuz Etkenler

Formüldeki değer	Öğenin özellikleri	Açıklama	Puan	Değerlendirme Puanı
OLUMSUZ ETKENLER (OSE)	Güvenceli Olmaması	Güvence durumuna göre	-1 -(2)	-1
	Bakımsızlık	Alanda yeterli bakımın yapılmaması	-1	-1
	Diğer Olumsuz Etmenler	Taş ve çakıl ocakları, inşaat kalıntıları	-1 -(2)	-2
Toplam				-4

Erçek Gölü Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli

Bütün bu değerlendirmelerin sonucunda Erçek Gölü'nün açık hava rekreasyon potansiyeli toplam değerlendirmesi sonuçları Çizelge 10'da verilmiştir. Gülez yöntemine göre; rekreasyon potansiyeli % 46 - %60 arasında olan alanlar,

rekreasyon potansiyeli orta olarak yorumlanmaktadır. Erçek Gölü için toplanan rekreasyon potansiyeli değeri % 52 olarak oluşmakta ve bu değere göre rekreasyon potansiyeli orta düzeyde olmaktadır.

Çizelge 10. Erçek Gölü'nün Formüldeki Öğeler karşılığında Aldığı Puanlar

Sembol	Anlamı	Maksimum Puan (Öğenin Ağırlık Puanı)
P	Peyzaj Değeri	29
İ	İklim Değeri	13
U	Ulaşılabilirlik	10
RK	Rekreatif Kolaylık	4
OSE	Olumsuz Etkenler	-4
%RP	Rekreasyon Potansiyeli	52

Göllerin turizm açısından en büyük zenginliği, flora ve faunayı su ortamıyla birlikte sunmalarıdır. Nitekim göller suya dayalı etkinliklerden ziyade piknik, kamping, avcılık, yürüyüş yapma, bisiklete binme, fotoğraf çekme ve manzara seyretme gibi çevresel aktivitelerin yoğunluk kazandığı ortamlardır (Doğaner, 2001). Erçek Gölü'nün rekreatif anlamda en yüksek puan aldığı alan peyzaj değeri bakımından olmaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Toplumsal hayatta meydana gelen gelişmeler insanın doğadan uzaklaşmasını da beraberinde getirmektedir. Ancak bu uzaklaşma bir toplumu oluşturan bireyler için psikolojik ve fiziksel anlamda çeşitli sorunlar ile karşı karşıya gelmesi anlamına gelmektedir. Çünkü toplum doğanın üzerine kurulmakta ve doğanın dışında tutulması mümkün olmamaktadır (Dinçer, 1996). Bu nedenle günümüz modern ya da postmodern yaşam biçiminin meydana getirdiği ve özellikle kentleşmenin tetiklediği toplumsal yaşamda ortaya çıkan sonuç, toplumlara oluşturan bireylerin rekreatif faaliyetlere olan ilgisinin doğaya olan bir özlem, gereksinim ve onun ayrılmaz bir parçası olduğunun tezahürü olarak değerlendirilmelidir.

Doğal çevrede yapılan rekreatif etkinliklerin bireyler üzerinde meydana getirdiği olumlu etkiler bu alanların ortaya çıkarılması, planlanması, etkinlik seçeneklerinin artırılması ve iyi yönetilmesini gerektirmektedir. Bu alanlar doğal kaynak değeri açısından çeşitli özellikleri olan alanlar olmakla birlikte orman, deniz kıyıları, kırsal alanlar, köy, akarsu ve gölleri olan yerler olmaktadır. Van iline bağlı Erçek Gölü doğal kaynak özelliklerine bağlı olarak bölgede allı turnaların (flamingo) gelişi ve burada yaz mevsimini geçirmeleri dolayısı ile festival gerçekleşmesine temel kaynak oluşturmaktadır. Bu kapsamda bir bölgede var olan çeşitli doğal kaynak çekicilikleri, diğer endüstrilerde değerlendirilemeyen unsurların bölgeye insan akımının oluşturulmasını gerçekleştirerek ve bir turizm olayı sayesinde değerlendirilerek ekonomik ve toplumsal yarara dönüşmesini sağlamaktadır. Bu nedenle festivaller kırsal bölgelerin kalkınması, sosyo-kültürel gelişimi ve tanıtımı için bir kaldıraç etkisi yapmaktadır. Erçek Gölü'nün de sahip olduğu kaynak değerlerinin iyi planlanması, geliştirilmesi, kullanılması ve sadece bir festival süresince değil süreklilik arz edecek şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda çalışmanın konusu Erçek Gölü'nün rekreasyon potansiyeli olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın sonucu olarak bölgenin rekreasyon değeri Gülez (1990) yöntemine göre yapılmış ve bu yöntemde Erçek Gölü'nün, peyzaj değeri, iklim değeri, ulaşılabilirlik, rekreatif kolaylık ve olumsuz etkenler değerlendirilerek bir sonuca varılmıştır. Bir alanın rekreasyonel kalitesini içinde bulundurduğu doğal ve kültürel değerler kadar, o rekreasyon alanının doğru planlanması, donatı elemanlarının kullanım amacına göre tasarlanmaları da önemlidir. Rekreasyon potansiyelinin belirlenmesinde Gülez yöntemini esas almak, yöntemin alana ait doğal ve kültürel öğelerine ve ayrıca rekreasyonu olumsuz etkileyen etmenlere yer vermesi nedeni ile sağlıklı sonuca götürmektedir. Gülez yöntemine göre en önemli rekreasyon değeri unsurunun %29 oranı ile peyzaj değeri olduğu ortaya çıkmıştır. İkinci derecede önemli olan kaynak değer ise iklim değeri olmuştur. Bölge Van-Özalp yolu ve aynı zamanda Van-İran-Kapıköy sınır yolu üzerinde olması dolayısı ile oldukça kolay ulaşılabilir durumdadır. Rekreatif kolaylıklar bakımından ise oldukça yetersiz durumdadır ve bu yönü ile planlama ve buna bağlı

olarak çalışmalar yapılması zorunluluk oluşturmaktadır. Olumsuz etkenlere verilen puan diğer alanlarda toplanan puanlardan düşülmektedir. Çalışmada olumsuz etkenler -4 puan olarak toplanmış ve toplam değerden düşülmüştür. Bölgenin bakımsız, çöplerle, köylülerin evsel atıklarıyla kirletilmiş olması olumsuzlukları oluşturan etkenler olarak değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak bölgede rekreasyon amaçlı iyi bir planlamaya gereksinim vardır. Göl kıyısının insanların rekreasyonel gereksinimlerine uygun düzenlenmesi, kuş gözlemciliği için gerekli donanım, yo, patika ve gözetleme kuleleri gibi bu etkinliğe uygun donanımın sağlanması, köylerin evsel ve çöp gibi atıklarının göle ve etkinlik yapımına zarar vermeyecek şekilde kontrol edilmesi ve önlenmesi öncelikli konulardandır. Bunun yanında bölge halkının turizm konusunda eğitilmesi, geleneksel sanatları vb köy üretimlerinin teşvik edilmesi ve festival etkinliğinin etkin şekilde planlanması yararlı görülmektedir. Yörede yürüyüş parkurları, endemik bitki türü olan alanların belirlenmesi, panoramik görüntü noktalarının işaretlenmesi ve gelenlerin kullanımına elverişli duruma getirilmesi, festivalden bölge halkının daha etkin yararlanması için halkın bilinçlendirilmesi önerilerden bazıları olarak öne çıkmaktadır.

KAYNAKLAR

- Barnhart, C. (1975). The World Book Dictionary, Field Enterprises Educational, Chicago, USA.
- Çelik, A., Üzümcü, T.P. ve Çetin, İ. (2016). Bursa İli Gölyazı Köyü'nün Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6 (2), 32-40.
- Çetin, İ, Üzümcü, T.P. ve İçöz, O. (2017). Kırsal Alanlarda Sürdürülebilir Kırsal Turizm Ve Kocaeli-Kandıra Kırsal Turizm Gelişimi Modeli, *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE) ÖS-IV*: 137-156.
- Demirel Ö., (1999). Çoruh Havzası (Yusufeli kesimi) Doğal Kaynak Değerlerinin Rekreasyon Ve Turizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Tr. J of Agriculture and Forestry* 23(5), 1103-1112.
- Dinçer, M. (1996). Çevre Gönüllü Kuruluşları, Türkiye Çevre Yayını.
- Doğaner, S. (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası, Çantay Kitabevi, İstanbul.
- Duran, C. (2013). Türkiye'nin Bitki Çeşitliliğinde Dağlık Alanların Rolü, *Biyoloji Bilimleri Araştırma Dergisi* 6 (1), 72-77.
- Erdem, Ö., Mızrak, M., ve Aratoğlu, C. (2018). Festivallerin Bölge Turizmine Katkıları ve Sürdürülebilirliği: *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 228, 245.
- Göde, H.A. ve Yiğit, G. (2017). Isparta Yöresi Festivallerinin Kültür Turizmi ve Ekonomisi Bağlamında Değerlendirilmesi, *Selçuk Ün. Sos. Bil. Ens. Dergisi*, (38), 61-71.
- Gülez, S. (1990). Orman içi rekreasyon potansiyelinin saptanması için geliştirilen bir değerlendirme yöntemi. *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri A, 40 (2), 132 – 147.
- HCHV. (2005). Health and Outdoor Recreation, A Report for 'Natural England's' Outdoor Recreation Strategy, <http://www.publications.naturalengland.org.uk/file/210120>.
- Kalelioğlu, E. (1991). Van Ovasının İklim Özellikleri, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

- Dergisi - DTCF Dergisi Cilt: 35 Sayı: 2 Sayfa: 155-166.
- Kaypak, Ş. (2013). Modernizmden Postmodernizme Değişen Kentleşme. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 2(4), 80-95.
- Kızıllırmak, İ. (2006). Türkiye’de Düzenlenen Yerel Etkinliklerin Turistik Çekicilik Olarak Kullanılmasına Yönelik Bir İnceleme, *Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 15, , ss.181-196.
- Koç, N. (1991). AÜZF. Peyzaj Mimarlığı Bölümü Rekreasyon Ders Notları, Ankara.
- Long, P. T., ve Perdue, R. R. (1990). The economic impact of rural festivals and special events: Assessing the spatial distribution of expenditures. *Journal of travel research*, 28(4), 10-14.
- Özhatay, N., Byfield, A. ve Atay, S. (2005). Türkiye’nin 122 Önemli Bitki Alanı. WWF Türkiye Doğal Hayatı Koruma Vakfı Yayınları, İstanbul.
- Özdemir, G. (2008). Destinasyon Pazarlaması, Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Özgürel, G. Alan, R. ve Bingöl, Z. (2015). Yerel Kalkınmada Bir Araç Olarak Festivaller: Munzur Kültür ve Doğa Festivali, *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi* 5 (2), 113-121.
- Özkan, M.B. (2002). Kırsal Rekreasyon Alan Planlaması, Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, İzmir, 52 s.
- Patry, D. A., Blanchard, C. M., Mask, L. (2007). Measuring University Students’ Regulatory Leisure Coping Styles: Planned Breathes or Avoidance?, *Leisure Sciences*, 29, 247–265.
- Şener, A., Terzioğlu, R. G. ve Karabulut, E. (2007). Life Satisfaction and Leisure Activities During Men’s Retirement: A Turkish Sample, *Aging and Mental Health*, 11 (1), 30-36.
- Tangüler, D. (2012). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Bilimleri Anabilim Dalı, Çevre Sosyolojisi Ve Çevre Bilinci Dersi, İzmir, 2012.
- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., (2014). Toplum ve Açık Hava Rekreasyon Faaliyetleri: ABD Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, Cilt 25, Sayı 1, Bahar: 118 - 120, 2014. ISSN: 1300-4220 (1990-2014).
- T.C. Van Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Van İli 2015 Yılı Çevre Durum Raporu (2016). Hazırlayan: Çevre Yönetimi Ve Denetimi Şube Müdürlüğü Van.
- Yılmaz, M. (2014). Erçek Gölü Havzası’ndaki Köy Yerleşmelerinin Coğrafi Özellikleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (1), 299-328.
- URL-1: <https://www.uplifers.com/hepimizin-ihhtiyac-duydugu-orman-banyosu-nedir,erişim.09.03.2018>.
- URL-2: <http://www.brandlifemag.com/dogayla-hayata-donun-orman-banyosu,erişim:09.03.2018>.
- URL-3: <https://www.goller.gen.tr/ercek-golu.html;erişim:09.04.2018>.
- URL-4: http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/15_01_01_43ac1.pdf,erişim:13.04.2018.
- URL-5: <http://www.turkiyesulakalanlari.com/ercek-golu-van,erişim:09.03.2018>.
- URL-6: trgoller.blogspot.com.tr/,erişim:03.05.2018.